

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Судово-експертне забезпечення правосуддя в Україні»

**Кафедра криміналістичного забезпечення та судових
експертиз ННІ № 2 НАВС**

Статус дисципліни – вибіркова
Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти – для підготовки фахівців за ступенем
вищої освіти доктор філософії
Галузь знань 08 «Право»
Спеціальність 081 «Право» minor
Освітня програма – право
Форми здобуття вищої освіти – очна, заочна
Мова викладання – українська
Форма підсумкового контролю – екзамен

Прізвище, ім'я, по бать-
кові науково-
педагогічного працівни-
ка, який веде дисциплі-
ну, науковий ступінь,
вчене звання, посада

Юсупов В. В. – професор кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз навчально-
наукового інституту № 2 Національної академії внут-
рішніх справ, доктор юридичних наук, старший науко-
вий співробітник

Свобода Є. Ю. – професор кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз навчально-
наукового інституту № 2 Національної академії внут-
рішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

профайл викладача

[https://scholar.google.com.ua/citations?user=d-
B_i4EAAAAAJ&hl=ru](https://scholar.google.com.ua/citations?user=d-B_i4EAAAAAJ&hl=ru)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5216-4144>

Контактний телефон

0679137314

Електронна адреса

yusupov1vv@gmail.com

Розклад навчальних за-
нять

Відповідно до графіку освітнього процесу

Консультації

Очні: щодня з 14.00 до 16.30 год. відповідно до графіка
чергувань кафедри

Онлайн: електронною поштою

kkzse_nni2@naiau.kiev.ua,

praktika_nni@ukr.net,

пн-пт з 9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного
курсу

[https:// dn.naiu.kiev.ua/course/view.php?id=501](https://dn.naiu.kiev.ua/course/view.php?id=501)

Стислий опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни є підготовка фахівців за спеціальністю «Право», які володіють теоретичними знаннями про судово-експертну діяльність, становлення, розвиток і зміст судової експертології, засвоєння особливостей призначення судових експертиз у різних видах юридичних процесів, методології експертних досліджень, а також набуття практичних навичок щодо оцінки і використання висновку експерта.

Тривалість

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки			
	2-й	-	2-й	-
	Семестр			
	3-й	-	3-й	-
Загальна кількість годин – 90	Лекції			
	10 год.	-	10 год.	-
	Семінарські			
	10 год.	-	10 год.	-
	Практичні			
	10 год.	-	10 год.	-
	Самостійна робота			
	30 год.	-	30 год.	-
	Вид контролю			
екзамен	-	екзамен	-	

Форми та методи навчання

З метою формування у здобувачів розуміння механізму правового регулювання судово-експертної діяльності, аналізу можливостей судових експертиз для доказування у справі, можливостей застосування висновку експерта у правозастосовній діяльності передбачено виїзне заняття – на базі судово-експертної установи (за домовленістю згідно з укладеними договорами про співпрацю Київського НДЕКЦ МВС України або ДНДЕКЦ МВС України).

Методи навчання:

1. Словесні, наочні та практичні методи.
2. Пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод.
3. Репродуктивний метод.
4. Частково-пошуковий метод.
5. Дослідницький метод.

• Словесні

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повідь, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв’язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

• **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

• **Практичні методи:** виконання практичних вправ. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а слугують лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

• **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

Система поточного контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом практичних занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів; оцінювання виконання контрольної роботи, передбаченої планом практичного заняття. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Система підсумкового контролю. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичні питання та ситуаційне завдання.

Пререквізити (Prerequisite): «Організація та методологія наукових досліджень», «Українська наукова мова», «Доктрина кримінального процесуального права України», «Адміністративне право та процес: доктринальні та практичні проблеми», «Цивільне право та процес: доктринальні та практичні проблеми».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання («hardskills»)

Програмні результати навчання
ПРН 5. Уміти спілкуватися державною мовою у професійній і науковій діяльності з огляду на види, жанри та засоби української наукової мови (в усній і писемній формах), а також монологічне, діалогічне та полілогічне мовлення, застосовувати знання української наукової мо-

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
ЗК 1. Здатність створювати, висловлювати чи реалізувати нові ідей, методи і технології шляхом критичного та інноваційного мислення з урахуванням впливу раціональних та ірраціональних, об’єктивних і суб’єктивних факторів, а також можливих варіантів розвитку подій.
ЗК 2. Здатність вирішувати проблеми, досягаючи поставленої мети (цілей), через осмислення та розуміння

ви для забезпечення ефективної професійної комунікації, а також володіти культурою мови та мовним етикетом.

ПРН 14. Демонструвати навички застосування теоретичних знань для вибору судової експертизи, аналізувати можливості судових експертиз для доказування у справі, визначати можливість застосування висновку експерта у правозастосовній діяльності.

ПРН 15. Розкривати загальні та специфічні закономірності існування правових явищ та їх відображення в об'єктивній дійсності на підставі інноваційних підходів і технологій з метою використання у професійній, науковій і науково-педагогічній діяльності.

ПРН 16. Критично оцінювати нормативно-правове забезпечення правоохоронної діяльності, розробляти пропозиції щодо його вдосконалення, а також використовувати навички здійснення правозастосовної діяльності в сучасних умовах.

змісту проблемної ситуації, її формулювання, планування та розв'язання, а також моніторинг одержаних результатів.

ЗК 3. Здатність до співпраці, командної роботи, поваги до думок і вчинків інших людей, адекватного сприйняття зауважень і пропозицій стосовно власної діяльності, конструктивного вирішення конфліктів, ефективного лідерства, прагнення досягти компромісу під час прийняття рішень, а також вміння підтримувати партнерські відносини.

ЗК 5. Здатність пізнати й сприйняти позитивний зарубіжний досвід з урахування поваги до різноманітностей, активної толерантності, полілогу культур і плюралізму проявів і вимірів суспільної дійсності, а також на засадах збереження та розвитку національної своєрідності.

ЗК 6. Здатність знаходити, перевіряти та систематизувати інформацію, використовувати різні види джерел останньої, переконливо формулювати в усній і письмовій формах аргументи відповідно до контексту певного дискурсу.

ЗК 7. Здатність ефективно використовувати державну, рідну та іноземні мови в певних соціальних і культурних контекстах, розширювати словниковий запас, знання функціональної граматики різних мов та усвідомлювати основні види дислокації комунікації з урахуванням культурного різноманіття, поваги до індивідуальних мовних особливостей кожної людини.

СК 5. Здатність аналізувати, зіставляти та узагальнювати інформацію з огляду на різні наукові погляди, інтерпретувати отримані результати наукової діяльності правової та суміжних з нею галузей знань засобами державної мови, володіти культурою усного та писемного мовлення через розуміння природи наукової мови, а також застосування її у процесі наукової та фахової комунікації в аспекті різножанрової інтерпретації.

СК 14. Здатність розуміти механізм правового регулювання судово-експертної діяльності, моделювати варіанти призначення судових експертиз, використовуючи їх сучасні можливості, а також фахово оцінювати обґрунтованість, повноту, достовірність і допустимість висновку експерта.

СК 15. Здатність виявляти, аналізувати, професійно пояснювати та обґрунтовувати причинно-наслідкові зв'язки між правовими явищами, подіями, об'єктами і процесами та досліджувати закономірності їх розвитку й перебігу з використанням інноваційних підходів і технологій.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («softskills»):

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

історичні та методологічні основи судової експертології;

основні теоретичні відомості про судово-експертну діяльність та її правові, організаційні та методологічні основи;

поняття, види та форми використання спеціальних знань у кримінальному провадженні;

правові, організаційні та методологічні основи судових експертиз;

поняття, види суб'єктів судово-експертної діяльності;

освітні і професійні вимоги до суб'єктів судово-експертної діяльності;

права, обов'язки та відповідальність судового експерта;

систему, структуру, функції та завдання державних спеціалізованих експертних установ України;

правові, організаційні засади взаємодії та координації діяльності експертних установ України;

поняття, правові засади, завдання, форми міжнародного співробітництва у галузі судової експертизи.

вміти:

застосовувати у науково-дослідній і практичній діяльності знання з теорії судової експертизи;

розрізняти класи, роди, види та підвиди судових експертиз;

вирішувати завдання, які стоять перед державними судово-експертними установами;

визначати процесуальний статус суб'єктів судово-експертної діяльності;

конкретизувати напрями взаємодії судово-експертних установ між собою та правоохоронних органами;

здійснювати аналіз міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності.

виявляти, аналізувати, професійно пояснювати та обґрунтовувати причинно-наслідкові зв'язки між правовими явищами, подіями, об'єктами і процесами та досліджувати закономірності їх розвитку й перебігу з використанням інноваційних підходів і технологій;

розуміти механізм правового регулювання судово-експертної діяльності;

моделювати варіанти призначення судових експертиз, використовуючи їх сучасні можливості;

фахово оцінювати обґрунтованість, повноту, достовірність і допустимість висновку експерта.

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Судова експертологія як	<i>Лекція:</i> 1. Етапи становлення та розвитку судової	<i>Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презен-</i>

галузь наукових знань	<p>експертології.</p> <p>2. Предмет і структура судової експертології, її поняття та завдання. Сучасні наукові дослідження у галузі судової експертології.</p> <p>3. Понятійно-термінологічний апарат судової експертології.</p> <p><i>Семінарське заняття:</i></p> <p>1. Становлення судової експертології як науки.</p> <p>2. Поняття, структура, об'єкт і предмет судової експертології.</p> <p>3. Місце судової експертології у системі юридичних наук.</p> <p>4. Мова і термінологічний апарат судової експертології.</p>	<p><i>тації):</i></p> <p>1. Сутність і генеза судової експертології.</p> <p>2. Диференціація та інтеграція наукового знання у судовій експертології.</p> <p>3. Експертна профілактика і прогнозування у судовій експертології.</p> <p>4. Умови, що сприяли виникненню судової експертології, як нової галузі знань.</p> <p><i>Опрацювати наступні питання:</i></p> <p>1. Становлення судової експертології.</p> <p>2. Функції судової експертології та їх практичне призначення.</p> <p>3. Мова судової експертології.</p>
Тема 2. Судово-експертна діяльність в Україні знань	<p><i>Лекція:</i></p> <p>1. Поняття та сутність судово-експертної діяльності; її мета, завдання, суб'єкт, соціально-економічна обумовленість.</p> <p>2. Правові та організаційні основи судово-експертної діяльності. Зміст, принципи і механізм судово-експертної діяльності.</p> <p>3. Місце і роль судово-експертної діяльності у правозастосовному процесі.</p> <p><i>Семінарське заняття:</i></p> <p>1. Судово-експертна діяльність: поняття, зміст, загальна характеристика.</p> <p>2. Принципи судово-експертної діяльності: поняття, види, зміст, характеристика.</p> <p>3. Судово-експертна діяльність і зв'язок з правоохоронною діяльністю.</p>	<p><i>Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентацій):</i></p> <p>1. Логічні основи судово-експертної діяльності.</p> <p>2. Психологічні основи судово-експертної діяльності.</p> <p>3. Техніко-криміналістичне забезпечення судово-експертної діяльності.</p> <p>4. Інформаційне-довідкове забезпечення судово-експертної діяльності.</p> <p><i>Опрацювати наступні питання:</i></p> <p>1. Правові основи судово-експертної діяльності.</p> <p>2. Судово-експертна діяльність як об'єкт теорії судової експертизи.</p> <p>3. Організаційні основи судово-експертної діяльності.</p>
Тема 3. Використання спеціальних знань у юридичних процесах	<p><i>Лекція:</i></p> <p>1. Історія використання спеціальних знань при здійсненні правосуддя і основні етапи періодизації. Види спеціальних знань та їх нормативна регламентація.</p> <p>2. Поняття та сутність судової експертизи як основної форми використання спеціальних знань. Предмет, об'єкти, завдання судової експертизи.</p> <p>3. Класифікація судових експертиз та їх мо-</p>	<p><i>Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентацій):</i></p> <p>1. Спеціальні знання як ознака судової експертизи.</p> <p>2. Судові експертизи у змагальному процесі.</p> <p>3. Зміст судової експертизи в справах про адміністративні правопорушення.</p>

	<p>жливості. 4. Залучення спеціаліста в провадження у справі.</p> <p><i>Семінарське заняття:</i> 1. Судова експертиза: історичні, гносеологічні, процесуальні аспекти; її основні ознаки. 2. Місце судової експертизи в змагальному процесі. 2.1. Судова експертиза у кримінальному процесуальному праві. 2.2. Судова експертиза у цивільному процесуальному праві. 2.3. Судова експертиза в адміністративному праві і процесі. 2.4. Судова експертиза у господарському процесуальному праві.</p> <p><i>Практичне заняття (виїзне заняття):</i> З метою формування у здобувачів розуміння механізму правового регулювання судово-експертної діяльності, аналізу можливостей судових експертиз для доказування у справі, можливостей застосування висновку експерта у правозастосовній діяльності передбачено виїзне заняття – на базі судово-експертної установи (за домовленістю згідно з укладеними договорами про співпрацю Київського НДЕКЦ МВС України або ДНДЕКЦ МВС України).</p>	<p>4. Експертні процедури у різних видах судочинства: порівняльна характеристика.</p> <p><i>Опрацювати наступні питання:</i> 1. Форми використання спеціальних знань у юридичних процесах. 2. Поняття судової експертизи як основної форми використання спеціальних знань. 3. Судова експертиза у кримінальному процесуальному праві.</p>
<p>Тема 4. Порядок призначення та проведення судової експертизи</p>	<p><i>Лекція:</i> 1. Призначення судової експертизи у кримінальному, цивільному, адміністративному, господарському процесах. 2. Порядок проведення судової експертизи. Підстави для проведення судової експертизи. Висновок експерта. 3. Поняття експертної методики, її сутність і структура.</p> <p><i>Семінарське заняття:</i> 1. Порядок призначення судових експертиз. Випадки обов'язкового призначення судової експертизи в різних видах судочинства. Призначення повторної, додаткової, комісійної і комплексної експертиз. 2. Проведення судової експертизи: підстави, порядок, вибір методики судової експертизи. Види висновків експерта та їх оцінка. 3. Положення законів України «Про Конституційний Суд України», «Про виконавче провадження» щодо використання спеціальних знань і проведення судової експертизи. 4. Процесуальний порядок залучення експер-</p>	<p><i>Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентацій):</i> 1. Джерела, фактори і шляхи формування експертних методик. 2. Стадії експертного дослідження. 3. Проблеми використання методик експертного дослідження, оцінка і використання отриманих результатів. 4. Критерії оцінювання методик проведення судових експертиз.</p> <p><i>Опрацювати наступні питання:</i> 1. Суб'єкти, які здійснюють судово-експертну діяльність. 2. Категорії судових експертів, які залучаються у кримінальне провадження. 3. Етапи залучення експерта для проведення судової экс-</p>

	<p>та стороною захисту.</p> <p><i>Практичне заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Норми КПК України, ЦПК України, КАС України, КУпАП і ГПК України про підстави, порядок, умови проведення судових експертиз 2. Правовий статус судового експерта 3. Антикорупційна експертиза, співставлення її із судовими експертизами, сучасні підходи науковців до місця антикорупційної експертизи у правозастосовному процесі <p><i>Практичне заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити висновок експерта та провести його оцінку як особи, яка буде його використовувати у провадженні 2. Вивчити висновок експерта, спробувати виявити у ньому експертні помилки 3. За виданими висновками експерта провести класифікацію судової експертизи, віднісши її до класу, роду, виду та підвиду 4. Аналіз висновків правових експертиз щодо наукового доктринального тлумачення правових норм 	<p>пертизи.</p>
<p>Тема 5. Зміст міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності</p>	<p><i>Лекція:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, правові засади, завдання, форми міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності. 2. Суб'єкти міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності. 3. Особливості співробітництва окремих вітчизняних судово-експертних установ з міжнародними експертними закладами. 4. Проведення судової експертизи за дорученням відповідного органу чи особи іншої держави. Залучення фахівців з інших держав для спільного проведення судових експертиз. <p><i>Семінарське заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правові засади міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності 2. Рівні, напрями, форми міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності 3. Міжнародні професійні об'єднання судових експертів 4. Особливості міжнародного співробітництва Експертної служби МВС України 	<p><i>Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентацій):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правові засади міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності. 2. Надання міжнародної правової допомоги у формі проведення судової експертизи. 3. Особливості міжнародного співробітництва підрозділів Експертної служби МВС України. 4. Членство ДНДЕКЦ МВС України у Європейській Мережі судово-експертних установ. <p><i>Опрацювати наступні питання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності. 2. Надання правової допомоги правоохоронним органам іноземної держави у формі судової експертизи. 3. Судова експертиза у діяльності Міжнародного Комітету Червоного хреста.

Основні інформаційні джерела

Основна

1. Конституція України: Закон України від 28 червн. 1996 р. № 254к/96-ВР (станом на 15 берез. 2021 р.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдаль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. Харків: Право, 2012. 768 с.
3. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.1950 (в ред. від 01.06.2010) (зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11 травня 1994 року, Протоколом № 14 від 13 травня 2004 року). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листоп. 2015 р. № 794-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/794-19>.
5. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3781-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>.
6. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3782-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>.
7. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 року. *Відомості Верховної Ради*, 2013, № 27, ст. 282.
8. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
9. Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції: Закон України від 12 серп. 2014 р. № 1632-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1632-18>.
10. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10 листопада. 2015 р. № 772-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/772-19>.
11. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня. 2014 р. № 1698-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.
12. Про судову експертизу: Закон України від 25 лют. 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>.
13. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 13 грудня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
14. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10 лютого 1995 р. № 51/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
15. Про День судового експерта: Указ Президента України від 10 червня 2009 р. № 424/2009.
16. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878.
17. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877.

18. Про утворення Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06 травня 1998 р. № 617.
19. Про затвердження Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз: Постанова Кабінету Міністрів України від 02 липня 2008 р. № 595.
20. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах: Постанова Пленуму Верховного суду України від 30 травня 1997 р. № 8.
21. Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 06 листопада 2015 р. № 1343.
22. Про затвердження Положення про Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр та територіальні науково-дослідні експертно-криміналістичні центри МВС України: наказ МВС України від 31 січня 2017 р. № 77.
23. Про вдосконалення Порядку обліку атестованих судових експертів Експертної служби МВС України: наказ МВС України від 15 червня 2011 р. № 333.
24. Про затвердження Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію МВС та атестацію судових експертів Експертної служби МВС: наказ МВС України від 08 лютого 2017 р. № 102.
25. Про внесення змін та доповнень до Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 08 жовтня 1998 р. № 53/5: наказ Міністерства юстиції України від 26 грудня 2012 р. № 1950/5.
26. Про затвердження Порядку ведення Реєстру методик проведення судових експертиз: наказ Міністерства юстиції України від 02 жовтня 2008 р. № 1666/5.
27. Інструкція про порядок проведення судових експертиз та експертних досліджень паспортних документів Головним експертно-криміналістичним центром Державної прикордонної служби України: наказ МВС України від 18 листоп. 2013 р. № 1109. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z2086-13>.
28. Інструкція про порядок створення та організації діяльності слідчих груп та слідчо-оперативних груп: наказ МВС України від 20 жовт. 2014 р. № 1107. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1618-14>.
29. Інструкція про участь співробітників та працівників Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України як спеціалістів в кримінальному провадженні: наказ Центрального управління Служби безпеки України 19 березня. 2016 р. № 138. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0564-16>.
30. Про затвердження Інструкції по особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах: наказ Міністерства юстиції України від 24 грудня 2003 р. № 170/5.
31. Інструкція з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби МВС України: наказ МВС України від 17 лип. 2017 р. № 591.

32. Про затвердження Інструкції про порядок функціонування дактилоскопічного обліку Експертної служби МВС України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11 верес. 2001 р. № 785.
33. Про затвердження Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків Експертної служби МВС: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10 верес. 2009 р. № 390.
34. Про вдосконалення порядку обліку атестованих судових експертів Експертної служби МВС України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 15 черв. 2011 р. № 333.
35. Про затвердження Інструкції про порядок проведення криміналістичних досліджень транспортних засобів і реєстраційних документів, що їх супроводжують, працівниками Експертної служби МВС України: наказ МВС України від 31 трав. 2013 р. № 537.
36. Авторське право та авторознавча лінгвістична експертиза у цифрову добу: монографія / О. І. Харитонова, Н. І. Клименко, Є. О. Харитонов, Г. О. Ульянова, Г. І. Григорянц ; за ред. О. І. Харитонової, Н. І. Клименко. Одеса: Фенікс, 2017. 270 с.
37. Арешонков В. В. Техніко-криміналістичні дослідження у розслідуванні злочинів: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 468 с.
38. Дудаш Т. І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посіб. Київ: Алерта, 2016. 488 с.
39. Експертизи в судочинстві України: наук.-практ. посіб. /за заг. ред. В. Г. Гончаренка, І. В. Гори. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 504 с.
40. Інноваційне обладнання, пристрої для експертно-криміналістичних досліджень та окремі процесуальні питання проведення судових експертиз: монографія / В.М. Атаманчук, А.Л. Ганзюк, А.І. Гордєєв, К.М. Ковальов, Ю. О. Пілюков, Ю.В. Циганюк. Хмельницький: ТОВ «ХЦНТІ», 2020. 229 с.
41. Іщенко А. В. Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень: монографія ; за редакцією І. П. Красюка. Київ: Національна академія внутрішніх справ України, 2003. 359 с.
42. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз: етапи становлення, розвитку та сучасні напрями діяльності: наукове видання. Н. І. Клименко, О. О. Садченко, Г. М. Янкович та ін. Київ, 2014. 210 с.
43. Клименко Н. І. Загальна теорія судової експертології : монографія / [Н. І. Клименко ; ДонДУУ]. Тернопіль: Вид-во «Крок», 2018. 262 с.
44. Коропецька С. О. Відібрання зразків біологічного походження на стадії досудового розслідування: методичні рекомендації. Івано-Франківськ: Голіней О.М., 2016. 48 с.
45. Криміналістика та судова експертологія: наука, навчання, практика: матеріали 14 міжнар. Конгресу, м. Одеса, 13-15 вересня. У 2-х т. Т. 1. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 460 с.
46. Криміналістика та судова експертологія: наука, навчання, практика: матеріали 14 міжнар. Конгресу, м. Одеса, 13-15 вересня. У 2-х т. Т. 2. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 544 с.
47. Криміналістика у питаннях та відповідях: навчальний посібник [Текст] / [А.В. Іщенко, В.В. Пясковський, А.В. Самодін, Ю.М. Черноус та ін.]. Київ: ТОВ «Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 118 с.

48. Криміналістика: підручник [Текст] В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Іщенко та ін. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 544 с.
49. Криміналістика. Академічний курс: підручник [Текст] / Т. В. Варфоломеева, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров та ін. Київ: ЮрІнком Інтер, 2011. 495 с.
50. Криміналістика: питання і відповіді: навч. посіб. для студ. ВНЗ [Текст] А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, Я. В. Кузьмічов та ін. Київ: ЦУЛ, 2011. 276 с.
51. Криміналістичне забезпечення розкриття і розслідування злочинів: курс лекцій / авт. кол.: В. К. Весельський, А. В. Іщенко, В. С. Кузьмічов, Д. Б. Сергеева, Ю. М. Чорноус. Київ., 2011. 177 с.
52. Криміналістичні засоби та методи розкриття та розслідування кримінальних правопорушень: підручник / авт. кол.: О. М. Цільмак, О. Є. Користін, О. С. Шаптала, Д. В. Талалай. Одеса, 2016. 301 с.
53. Кримінальний процес: альбом схем (загальна та особлива частини) [текст] навч. посіб. 2-ге видання, виправлене та доповнене. [Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д. П. Письменний та ін.]. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 406 с.
54. Кузьмічов В. С. Криміналістика: навч. посібник / за загальною редакцією В. Г. Гончаренка та Є. М. Мойсєєв. Київ: ЮрІнком Інтер, 2001. 368 с.
55. Лисиченко В. К. Использование данных естественных и технических наук в следственной и судебной практике: учеб. пособие. Київ, 1979. 88 с.
56. Мазниченко Ю. О. Інформаційні технології в експертній практиці: навч.-практич. посібник. Київ: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2007. 152 с.
57. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять і словник термінів з навчальної дисципліни «Криміналістика» [Текст] В. Ю. Шепітько та ін. Харків: Право, 2013. 168 с.
58. Основи судової експертизи: навчальний посібник для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта / авт.-уклад.: Л. М. Головченко, А. І. Лозовий, Е. Б. Сімакова-Єфремян та ін. Харків: Право, 2016. 928 с.
59. Особливості збирання у досудовому провадженні біологічних слідів людини: метод. рек. / [Я. В. Фурман, В. В. Юсупов, Л. Т. Котляренко, Р. С. Дмитрук]. Київ : НАВС, 2016. 44 с.
60. Печніков В. С. Є така служба ... : / В. С. Печніков; за ред. І. П. Красюка. Київ: Національна академія прокуратури України, 2017. Т. 1. Ч. 2. 662 с.
61. Пиріг І. В. Теоретико-прикладні проблеми експертного забезпечення досудового розслідування: монографія. Дніпропетровськ: «Ліра ЛТД», 2015. 430 с.
62. Полянська Г. С. Криміналістична діагностика у розкритті та розслідуванні злочинів: монографія. Кривий Ріг, 2015. 197 с.
63. Призначення судових експертиз під час неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності [Текст] : метод. рек. / [Охріменко С.С., Юсупов В.В., Приходько Ю.П., Самодін А.В. та ін.]. Київ: НАц. акад. внутр. справ, 2016. 42 с.
64. Романюк Б. В. Сучасні теоретичні та правові проблеми використання спеціальних знань у досудовому слідстві: монографія. Київ: Національна академія внутрішніх справ України, 2002. 196 с.
65. Садченко О. О. Експертиза у правозастосовному процесі: збірник нормативних актів. Київ : 2013. 265 с.

66. Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі) : підручник Київ : Кондор, 2005. 588 с.
67. Сегай М. Я. Методология судебной идентификации. М. Я. Сегай. Киев: Изд. РИО МВД СССР, 1970. 308 с.
68. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні [навч. наоч. посіб. у схемах і таблицях] : О. А. Осауленко, А. В. Самодін, Г. М. Степанова та ін. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 140 с.
69. Столітній шлях судової експертизи в Україні (1918–2018 рр.): монографія / [авт.-укл.: О. М. Ключев, О. П. Угровецький, Е. Б. Сімакова-Єфремян та ін. ; за ред. О. М. Ключева]. Харків : Золоті сторінки, 2018. 336 с.
70. Судова експертиза в кримінальному процесі : навч.-практ. посібник / О. О. Садченко, Н. Д. Кулінич, С. М. Соловей, О. В. Шевченко. Київ: 2013. 233 с.
71. Судові експертизи в Україні: збірник нормативних актів. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 416 с.
72. Судові експертизи у процесуальному праві України: навч. посіб. / за заг. ред. О. Г. Рувіна. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 424 с.
73. Тетарчук І. В. Криміналістика. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник [Текст]. Київ: ЦУЛ, 2015. 200 с.
74. Участь спеціаліста в огляді місця події: довідник. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 128 с.
75. Участь спеціаліста-криміналіста під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій : навчальний посібник [текст] / Є. Ю. Свобода, А. В. Кофанов, А. В. Самодін та ін. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 432 с.
76. Черноус Ю. М. Теорія і практика криміналістичного забезпечення досудового слідства у справах про злочини міжнародного характеру: монографія. Київ: Скіф, 2012. 447 с.
77. Шевченко О. В. Використання спеціальних товарознавчих знань у кримінальному провадженні: монографія / за заг. ред. О. О. Садченко. Київ: Талком, 2018. 246 с.
78. Щербаковський М. Г. Проведення та використання судових експертиз у кримінальному провадженні: монографія. Харків: В Деле. 2015. 560 с.
79. Юсупов В. В. Криміналістика в Україні у ХХ–ХХІ століттях. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 556 с.

Додаткова

80. Shepitko V. Introduction to Criminalistics. Kharkiv: Apostille, 2021. 168 p.
81. Textbook of criminalistics / Hendryk Malevski, Valery Shepitko. Kharkiv: Apostille Publishing House, 2016. 488 p.
82. The basics of criminalistics : Educational manual. Kyiv: FOP Maslakov, 2018. 82 p.
83. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Харків : Право, 2016: Т. 20 : Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / редкол. : В. Ю. Шепітько (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2018. 952 с.
84. Іщенко А. В., Ляшенко Д. А. Літопис криміналістики [Текст]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2021. 640 с.

85. Криміналістика : підручник / за ред. В. В. Тіщенко. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 556 с.
86. Криміналістика: підручник / Р. І. Благути, О.І. Гарасимів, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. Є. В. Пряхіна. - 3-тє вид., переробл. та допов. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 948 с.
87. Криміналістика : підручник: у 2 т. Т. 2 / [В. Ю. Шепітько, А. В. Журавель, В. О. Коновалова та ін.] ; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 328 с.
88. Криміналістика: підручник : у 2 т. Т. 1 / [В. Ю. Шепітько, А. В. Журавель, В. О. Коновалова та ін.] ; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.
89. Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благути, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 1. 532 с.
90. Кримінальний процес [текст]: підручник / за заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. – 544 с.
91. Садченко О.О., Яковенко О. М. Поняття, види, зміст експертної методики. *Судово-експертна діяльність : сучасний стан та перспективи розвитку* : збірник матеріалів круглого столу. Київ: Навчально-науковий інститут підготовки фахівців для експертно-криміналістичних підрозділів Національної академії внутрішніх справ, 2015. 444 с.
92. Словник термінів: термінологічний словник судово-трасологічної експертизи. Мазниченко Ю.О., Садченко О.О., Юсупов В.В. Київ: Талком, 2018. 132 с.

Інформаційні ресурси

93. Офіційний сайт Президента України. Режим доступу <http://www.president.gov.ua/>
94. Сайт Верховної Ради України. Режим доступу <http://portal.rada.gov.ua/>
95. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу <http://www.kmu.gov.ua/>
96. Судова влада в Україні. Режим доступу <http://court.gov.ua/>
97. Офіційний сайт Національної поліції України. Режим доступу <https://www.npu.gov.ua/ru/>
98. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. Режим доступу <http://www.mvs.gov.ua/ru/>
99. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України. Режим доступу <http://www.mvs.gov.ua/ru/>
100. Офіційний сайт ДНДЕКЦ МВС України. Режим доступу <http://dndekcs.mvs.gov.ua/>
101. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. Режим доступу <http://www.minjust.gov.ua/>
102. Єдиний державний реєстр судових рішень. Режим доступу <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
103. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу <http://www.nbuv.gov.ua/>
104. Каталог юридичних ресурсів. Режим доступу <http://www.ageyev.org/libweb/>

105. Сайт про мережу та засіб зв'язку між членами ENFSI. Режим доступу <http://www.enfsi.ua/>

106. Мультимедійний підручник Національної академії внутрішніх справ «Криміналістика» Режим доступу: <http://www.naiou.kiev.ua/books/kriminalist/index.html>

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

Програмне забезпечення.

Під час проведення занять в очному (offline) режимі використовуються наступні засоби програмного забезпечення:

- інтерактивні, мультимедійні проєктори, комп'ютери, ноутбуки, планшети, інтерактивна дошка.

Під час проведення занять в змішаному (blended) режимі використовуються наступні засоби програмного забезпечення:

- доступ до дистанційних навчальних курсів дисциплін на офіційному вебпорталі НАВС через мережу Інтернет (на платформах Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment)).

Під час проведення занять без очної складової в дистанційному режимі (on-line) за вибором викладача використовується:

- програмне забезпечення через мережу Інтернет–платформа Zoom, середовище Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), Соціальні мережі та Telegram.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ.

Політика щодо академічної доброчесності: <https://www.naiou.kiev.ua/dobrochesnist/>.

Політика щодо відвідування здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ.

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ:

1. Положення про розроблення програм навчальних дисциплін і силабусів у Національній академії внутрішніх справ.

2. Положення про регламентацію забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в НАВС.

3. Інструкція з організації, проведення та підтвердження ліквідації академічних заборгованостей та академічної різниці учасниками освітнього процесу НАВС з використанням елементів дистанційного навчання.

4. Порядок вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти.

5. Положення про змішане навчання в НАВС.

6. Положення про дистанційне навчання в НАВС.

7. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в НАВС.

8. Положення про організацію освітнього процесу в НАВС.

Оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)					Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60%</i>					<i>max 40%</i>	<i>max 100%</i>
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	екзамен	
10	10	15	15	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національ- ною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мініма- льним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу